

 TAHVOSET

ALPPIRUUSUT

Kookkaat lajikkeet ovat täysikasvuisina yli kahden metrin korkuisia. Ne ovat parhaita puistojen ja puistometsien lajikkeita. Kookkailla lajikkeilla talvenkestävyys on erityisen tärkeää, koska ne eivät saa suojaa lumipeitteestä. Lisäksi kevätahavan, auringonpaisteen ja kuivuuden kestävyys ovat tärkeitä ominaisuuksia. Istutusvaiheessa on hyvä huomioida täysikasvuisten pensaiden suuri koko.

I-V

´Helsingin yliopisto´

Kukat ovat vaaleanpunaiset, oranssipilkkuiset ja vahamaiset. Lehdet ovat kiiltävän vihreät, nuorena punertavat. Pensas on kookas ja pystykasvuinen, mustilanalppiruusun jälkeläinen. Helsingin Yliopiston 350-vuotismikkolajike vuonna 1990. Hyvin kestävä lajike.

Tigerstedtii-Ryhmä (R. b. ssp. tigerstedtii x tuntematon (vapaapölytys))

I-V (VI)

´Mikkeli´

Kukkanuput ovat vaaleanpunaiset. Vaaleana auennut kukka muuttuu kukinnan edetessä lähes valkoiseksi. Kaunis tummanvihreä lehdistö on alapinnaltaan valkean nukan peittämä. Pensas on runsaasti haarova ja tuuhea. Lajike on nimetty Mikkelin kaupungin mukaan. Menestyy hyvin Oulun korkeudelle saakka.

Tigerstedtii-Ryhmä (Rhododendron brachycarpum ssp. tigerstedtii x R. smirnowii)

I-IV

´Pekka´

Kukatertut ovat täyteläiset ja hennon vaaleanpunaiset. Nuppuja ja uutta kasvustoa peittää ruskea nukka. Lehdet ovat kauniin kellanvihreät ja suuret, jopa 20 cm pitkät. Tanakka ja haarova pensas kasvaa jopa kolme metriä korkeaksi ja yhtä leveäksi. Se kukkii runsaasti kesäkuun puolivälissä tai sen jälkeen. Lajike on nimetty puutarhaneuvos Pekka Jyrängön mukaan.

Tigerstedtii-Ryhmä (R. b. ssp. tigerstedtii x R. Smirnowii-risteymä (mahdollisesti R. smirnowii x R. catawbiense))

I-IV

´P.M.A. Tigerstedt´

Kukat ovat suuret ja koristeelliset. Lähes puhtaanvalkoisissa kukissa on tummanpunaisia täpliä. Lehdet ovat tummanvihreät ja nukattomat. Kookas ja runsaasti kukkiva pensas on harvahko ja pystykasvuinen. Kuivina kesinä lajike kärsii helposti veden puutteesta. Lajike on saanut nimensä professori Tigerstedt ´in mukaan.

Tigerstedtii-Ryhmä (R. b. ssp. tigerstedtii x R. catawbiense var. album ´Glass´)

Keskikorkeat lajikkeet ovat täysikasvuisina noin 1,2–2 metriä korkeita. Tämän ryhmän alppiruusut sopivat loistavasti pihojen ja pienten puistikoiden alppiruusuryhmien peruslajikkeiksi suojaisiin kasvupaikkoihin. Sopiva kasvualusta on kivennäismaa, jossa on korkea humuspitoisuus. Kevättalven auringonpaiste saattaa vaurioittaa lehdistöä hangen pinnan tasolla.

I–IV

‘Axel Tigerstedt’

Kukat ovat hennon vaaleanpunertavat ja kukinnot hiukan nuokkuvat. Korealaisen mustilanalppiruusun ja japanilaisen nikonalppiruusun välinen risteymä. Valkoisen nukan peittämät uusien versojen kärjet ovat liljamaiset. Nukkaisuus säilyy lehtien alapinnoilla 2–3 vuotta. Pensas on kasvutavaltaan säännöllisen pyöreälatvuksinen ja hyvin haarova.

Tigerstedtii-Ryhmä (R. b. ssp. tigerstedtii x R. degroniamum ssp. Degronianum)

I–III

‘Eino’

Kukat ovat purppuranpunaiset ja laikukkaat. Rentokasvuinen, korkeuttaan leveämpi pensas muistuttaa lehdistöltään puistoalppiruusua. Kukkii kesäkuun loppupuolella. Sietää melko hyvin kuivuutta ja on menestynyt hyvin Laukaalla vuodesta -88 saakka.

Catawbiense-Ryhmä (R. Smirnowii- ja R. catawbiense(?)risteymä x R. ‘Dr. H.C. Dresselhuys’)

I–V

‘Haaga’

Suuret kukkatertut ovat voimakkaan vaaleanpunaiset ja tummatäpläiset. Kukan värisävy on hiukan tummempi kuin lajikkeella ‘Helsinki University’. Kauniit lehdet ovat kiiltävän tummanvihreät. Pensas on pystykasvuinen, säännöllisen pyöreä ja runsaasti haarova. Mustilanalppiruusun ja puistoalppiruusulajikkeen ‘Dr. H.C. Dresselhuys’ risteytyksestä valittu lajike. Kukkii runsaasti kesäkuun alkupuolella.

Tigerstedtii-Ryhmä (R. b. ssp. tigerstedtii x R. ‘Dr. H.C. Dresselhuys’)

I–III (IV)

‘Hellikki’

Kukat ovat tummanliilanpunaiset. Pensas on hidaskasvuinen, kaunismuotoinen ja runsaasti haarova. Vaalea nukka peittää nuoret versot, nuput ja lehtien alapinnat. Lehdet ovat päältä tummanvihreät. Pensas kukkii runsaasti ja näyttävästi kesäkuussa. Se on ehdottomasti istutettava varjoon ja suojattava keväturingolta.

Smirnowii-Ryhmä (R. Smirnowii-risteymä x tuntematon vapaapölytys)

I–IV

‘Kristiina’

Kukkii näyttävin kukkatertuin kesäkuun alkupuolella. Yksittäiset kukat ovat kookkaita ja saattavat tuoksua miedosti. Kukan ulkopinta ruusunpunainen, sisältä aniliininpunainen. Teriön ylälohkossa on selvästi erottuva punaruskea laikutus. Nuorena rentokasvuisesta pensaasta kehittyvä laakeanpyöreä ja tuuhea keskikokoinen pensas. Nuorissa lehdistä rusehtava nukka, täysikasvuisena lehdet lämpimän vihreät.

Mustilanalppiruusuristeymä (R. brachycarpum subsp. tigerstedtii (Nitz.) Davidian x R. ‘Britannia’)

I-III

´Kustavi´

Kukkii aikaisin keväällä violetein kukin. Tuoksuviien lehtien syysväri punainen tai keltainen. Talvehtivat lehdet ovat hyvin tummat, punertavanvihreät.

Dahurianalppiruusu (Rhododendron dauricum)

I-IV

´Marketta´

Kukat ovat suuret ja kaksiväriset. Vaalean purppuranpunaisessa kukassa on tummanpunaisia täpliä, ja väri muuttuu keskustaa kohden vaaleammaksi. Nuput ovat tummanpunaiset. Runsaasti haarova, pyöreähkö pensas, joka kasvaa korkeuttaan leveämmäksi. Menestyy kuivassakin paikassa.

Smirnowii-Ryhmä (R. Smirnowii-risteymä x R. Williamsianum-risteymä)

I-II (III)

´Mauritz´

Aikaisin kukkivan lajikkeen kukat ovat kirkkaanpunaiset ja kellomaiset. Nuput ja silmut ovat punaiset. Lehdet ovat pienehköt ja tummanvihreät. Pensas on pystykasvuinen ja tanakka, ja kasvusto on monihaarainen ja polveileva. Se on istutettava varjoisaan ja suojaistaan paikkaan. Pensasta on kasteltava kuivina kausina.

Tigerstedtii-Ryhmä (Rhododendron brachycarpum ssp. tigerstedtii x R. forrestii ssp. Forrestii)

I-IV

´Unelma´

Kukat ovat suuret, voimakkaan ruusunpunaiset ja orkideamaiset. Teriön reunat kihartuvat aaltomaisesti ja sen ylälohkossa erottuu liekkimäinen, tummanpunainen laikutus. Nuppuja, versoja ja lehtien alapintaa peittää vaaleanrusehtava nukka.

Smirnowii-Ryhmä

Matalat lajikkeet ovat täysikasvuisina alle 1,2 metriä korkeita. Ne sopivat hyvin istutettaviksi pienille pihuille. Hyviä kasvupaikkoja ovat talojen pohjoispuoliset seinustat, missä pensaat ovat täydellisesti suojassa auringon paahteelta. Matalat lajikkeet istutetaan mieluiten omiin ryhmiin. Siten ne eivät jää suurempien pensaiden varjoon.

I-IV

‘Alli’

Touko-kesäkuun vaihteessa kukkiva tuuhea ja pienilehtinen japaninalppiruusu. Korkeuttaan leveämmän pensaan kukat ovat avoimet ja väriltään vaaleankeltaiset.

Brachycarpum-Ryhmä (Rhododendron brachycarpum x aureum)

I-II (III)

‘Kaino’

Laji on kotimaisista kääpiöalppiruusuista vaaleakukkaisin. Nuput ovat vaaleanpunaiset, mutta aenneet kellomaiset kukat ovat sisäpuolelta valkeat ja ulkopuolelta punaiseen vivahtavat. Kukinta muistuttaa omenapuun kukkia ja osuu myös touko-kesäkuun vaihteeseen. Lehdet ovat nuorena tummanpunaiset, mutta muuttuvat kasvun edetessä vihreiksi. Alle metrin korkuinen pensas on pyöreäkasvuinen ja hentoversoinen.

Wardii-Ryhmä

I-IV

‘Kullervo’

Punaisista nupuista kehittyvät lopulta lähes valkoiset kellomaiset kukat. Pensas kukkii kesäkuussa tuuhein pallomaisin kukinnoin. Pienikokoinen pensas on muodoltaan pyöreä ja hyvin haarova. Lehdet ovat kauniit ja nuorena vaaleanukkaiset. Laji on täysin aasialaista sukujuurta. Rouva Tellervo Koivisto on valinnut lajikkeen nimen Kalevalasta.

Yakushmanum-Ryhmä (R. b. ssp. tigerstedtii x R. degnoniamum ssp. yakushmanum)

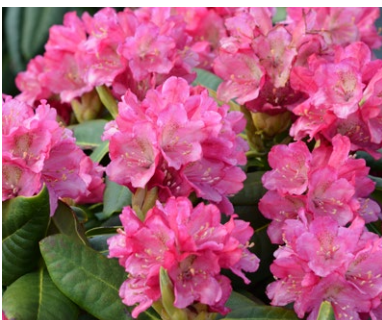

I-III

‘Pohjolan Tytär’

Nuput ovat violetinpunaiset. Vaalean violetinpunaiset kukat muuttuvat lopulta lähes valkoisiksi. Kesäkuun alussa aukeavien kukkien läpimitta on jopa 9 cm. Pensas on erittäin tuuhea ja alhaalta asti haaroituva. Sopii lamoavakasvuisena hyvin peittokasviksi. Pensaasta tulee jopa 3–4 metriä leveä.

Smirnowii-Ryhmä (R. ‘Cunningham’s White’ x R. smirnowii)

I-III

‘Raisa’

Kukat ovat melko pienet, avoimen kellomaiset ja kirkkaan purppuranpunaiset. Tuuhea- ja matalakasvuinen pensas on muodoltaan laakean pyöreä. Lehdet ovat pitkän pyöreät ja yläpinnaltaan syvän vihreät, suonet vaaleammat.

Tigerstedtii-Ryhmä (R. b. ssp. tigerstedtii x R. Brachycarpum-risteymä)

I-III

‘Suvi’

Pensas tuuhea, hyvin haarova. Matalakasvuisen kelloalppiruusulajikkeen kukinta ajoittuu kesäkuun puoliväliin, viileinä kesinä kukinta voi jatkua jopa heinäkuun alkuun. Kukinto pyöreän kupolimainen. Ruusunpunaisista nupuista aukeaa hyvin avoin, suppilomainen, sinertävän purppuranpunainen kellokukka, jonka sisäpinta on selvästi ulkopintaa vaaleampi. Teriö vaalenee keskustaa kohti. Vihertävä emi erottuu selvästi. Nuoret lehdet punasävyiset, muuttuvat myöhemmin keskivihreiksi.

Williamsianum-Ryhmä (Rhododendron oreodoxa-risteymä(?) x Rhododendron williamsianum hybr. ‘Böhlje’)

I-III (IV)

‘Tiuku’

Matalakasvuinen, runsaasti haarova, sirorakenteinen kelloalppiruusulajike muodostaa tuuhean maanpeittokasvuston. Aloittaa kukinnan jo nuorena. Aniliininpunaisista nupuista aukeaa laakeat, suppiloimaiset kellot, jotka nuokkuvat. Kukan ulkopinta vaaleansinipunainen, sisältä aniliininpunainen. Uudet lehdet puhkeavat kuparinvärisinä, punaväri väistyy lehtien kasvaessa täysimittaisiksi. Täysikasvuiset lehdet kauniin kiiltävät, tummanvihreät.

Williamsianum-Ryhmä (Rhododendron catawbiense var. compactum x R. williamsianum)

I-II

‘Venla’

Helakan ruusunpunaiset kukat ovat avoimen kellomaiset ja hiukan nuokkuvat. Pensas kukkii kesäkuun alussa. Se on kasvutavaltaan pyöreä, tuuhea ja erittäin peittävä. Lajike on kotimaisista kääpiöalppiruusuista reheväkasvuisin. Kauniit lehdet ovat tummanvihreät.

Wardii-Ryhmä

I-II (III)

‘Vieno’

Kukkanuput ovat kellanpunertavat. Auenneet kellomaiset kukat ovat ulkopuolelta ruusunpunaiset ja sisältä kellertävät. Tämä alle puolimetriseksi jäävä pensas on kasvutavaltaan hyvin lamoava ja peittävä. Lehdet ovat soikeat ja kauniin vihreät.

Wardii-Ryhmä

Rhododendron – Alppiruusu

Kotimaisten alppiruusulajikkeiden jalostus alkoi vuonna 1973. Suomalaisiin puutarhoihin haluttiin muitakin lajikkeita kuin Keski-Euroopasta tulevaa puistoalppiruusua (*Rhododendron catawbiense*).

Perustaksi jalostusohjelmaan valittiin Koreasta Suomeen kulkeutunut mustilanalppiruusu (*Rhododendron brachycarpum* ssp. *tigerstedtii*). Risteytyksistä saadut 14 000 tainta sijoitettiin koekentille eri puolille Suomea, ja risteytysjälkeisiä seurattiin 10–13 vuotta. Tälle jaksolle osuivat kylmät pakkastalvet vuosina 1984/1985 ja 1986/1987. Näinä talvina karsiutui aineistosta noin 60 prosenttia. Jäljelle jääneiden risteytysten voidaan sanoa olevan todella talvenkestäviä.

Tuotantoon valitut lajikkeet voidaan jakaa kolmeen ryhmään: kookkaat, keskisuuret ja matalat lajikkeet.

Kasvupaikka

Alppiruusun kasvupaikan tulee olla suojaista, puolivarjoinen mäntymetsä tai rakennusten pohjoispuolinen seinusta. Alppiruusu pitää aamun kasteesta ja illan auringosta. Maan on oltava kosteaa, kuohkeaa, turvepitoista ja hapanta (pH 4–5). Alppiruusu on matalajuurinen kasvi, joka ei pysty elämään kuivassa paikassa. Pensas ei pärjää kilpailussa heiniä tai isoja rikkakasveja vastaan. Sen sijaan se pitää erilaisista maan pintaa peittävästä juuristoa varjostavista maanpeitekasveista.

Istutus

Kaiva noin 50 cm syvä ja 50 cm leveä istutuskuoppa. Täytä kuoppa ra'an turpeen ja istutuskuopan kivennäismaan seoksella. Tarvittaessa käytetään happaman maan kasveille tarkoitettua lannoitetta pakkauksen ohjeen mukaan. Vaihtoehtoisesti voi käyttää valmista havurodoturvetta. Kastele juuripaakku läpimäräksi ja poista maatumaton astia.

Alppiruusuja ei saa istuttaa liian syvään. Juuripaakun pinta jää samalle tasolle maan pinnan kanssa. Maa tiivistetään juuripaakun ympärillä kevyesti ja kastellaan runsaasti.

Hoitotyöt

Alppiruusut ovat helppohoitoisia, kun ne on istutettu suojaasaan kasvupaikkaan ja niille sopivaan kasvualustaan. Kevätauringolta suojaus on tärkeää, jos kasvilla ei ole luontaista varjoa. Pensas kuivuu herkästi keväällä, kun lehdet alkavat auringon lämmöstä haihduttaa vettä, eikä juuristo saa imettyä uutta vettä jäisestä maasta. Jäistä maata voi varovasti sulatella haalealla vedellä. Alppiruusun vedentarpeesta on huolehdittava koko kasvukauden ajan. Keväisin juuristoalueelle voi lisätä ohuen kerroksen turvetta.

Alppiruusuja voi tarvittaessa lannoittaa happaman maan kasveille tarkoitettua lannoitetta pakkauksen ohjeen mukaisesti. Kasvualustaan voi lisätä kompostia, mikä parantaa maan rakennetta. Syksyllä juuristoalueen talvensuojaksi voi levittää turpeeseen sekoitettua lehtimassaa.

Kotimaiset alppiruusulajikkeet ovat terveitä ja helppohoitoisia pensaita, mutta joskus niihinkin saattavat iskeä muun muassa alppiruusujuuhaiset tai luteet. Erilaiset kasvitaudit voivat myös vaivata ajoittain. Ota selvää, mikä alppiruusua vaivaa ja torju tarvittaessa torjunta-aineen valmistajan ohjeen mukaisesti.

Alppiruusu toimii talvella luonnon lämpömittarina. Mitä kylmempi ilma on, sitä enemmän sen lehdet roikkuvat oksia pitkin. Lehdet voivat olla hyvinkin rullautuneita. Alppiruusu saattaa olla jaksottaiskukintainen. Usein runsasta kukkakesää seuraa vaatimattomampi kukintavuosi.

TAHVOSET

Puutarha Tahvoset Oy
Taimitie 40, 10420 Pohjankuru
Puh. 0207 424 570, fax 019 2454 550
www.tahvoset.fi